

Stichting Lezen

Stichting Lezen is een landelijk opererende, coördinerende instelling en een kennis- of expertisecentrum voor leesbevordering in het algemeen en literatuureducatie in het bijzonder.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Lezen een subsidiebedrag toe te kennen van € 1.830.000.

De raad is positief over de inzet en de beleidsvoornemens van Stichting Lezen. Een breed ontwikkeld en wetenschappelijk onderbouwd leesvaardigheidprogramma draagt bij aan een vitale kenniseconomie. Mede dankzij boekpublicaties, websites en samenwerkingsverbanden is de bekendheid van de instelling bij deskundigen in het veld aanzienlijk. Wel maakt de raad zich zorgen over het hoge ambitieniveau. De stichting formuleert op basis van beperkte middelen een breed scala aan activiteiten voor uiteenlopende doelgroepen. Keuzen zijn onvermijdelijk. De raad adviseert daarom het beleid te concentreren op intermediairs (leerkrachten en bibliotheekmedewerkers in het bijzonder) en minder in te zetten op (de zeer heterogene groep) ouders.

De stichting is van plan naast klassieke ook intermediale leesvaardigheden in haar beleidsplannen te integreren. De raad ondersteunt dit initiatief. Langs deze weg kan de stichting immers haar positie als expertisecentrum ook in een digitaliserende culturele omgeving uitbouwen.

In het bijzonder kan zij met expertise op dit terrein adviseren over gebruiksmogelijkheden van de openbare digitale bibliotheek.

€ **1.830.000**
geadviseerd
subsidiebedrag

€ **1.830.000**
gevraagd
subsidiebedrag

De aanvraag is gebaseerd op artikel 3.35 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

Beoordeling

Preambule

De stichting voert in het kader van het programma Kunst van Lezen samen met het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken (SIOB) taken uit ten bedrage van circa € 2.800.000. Deze taken vallen niet onder de basisinfrastructuur en zijn daarom in de aanvraag niet gespecificeerd. Het gevolg is dat het zicht van de raad op de integrale werkzaamheden van de stichting beperkt is. De raad verzoekt de staatssecretaris dit aan te passen, zodat in de toekomst wel een integrale afweging mogelijk is.

Kwaliteit

Stichting Lezen heeft belangrijke taken in de letterensector en voert deze met een relatief kleine subsidie overtuigend uit. Het plan van aanpak is gebaseerd op reeds verworven wetenschappelijke en praktische inzichten en zet in op de zogenoemde ‘doorlopende leeslijn’. Daarmee worden met een reeks gedifferentieerde producten en activiteiten (potentiële) lezers tussen 1 en 18 jaar bereikt.

De raad is niettemin van mening dat de stichting nog scherper zou moeten prioriteren. Daarom verdient de instelling ondersteuning bij haar voornemen om leesonderzoek en leesbevorderingsbeleid in een digitale context sterker tot inzet van beleid te maken.

Voorwaarde is echter wel dat dan wordt samengewerkt met publieke en private partijen die zich met vergelijkbare thema’s bezighouden. Verder is de raad van mening dat de relatie met de pedagogische academies voor het basisonderwijs zou moeten worden verstevigd; uitwisseling van lees kennis is hier immers cruciaal. Dit zou kunnen worden bewerkstelligd door – in plaats van een tweede hoogleraar, zoals Stichting Lezen voorstelt – de benoeming te bevorderen van een lector leesbevordering aan een HBO-instelling.

Tot slot vindt de raad het van belang dat de stichting de ontwikkeling van gevalideerde instrumenten voor effect- en resultaatmeting uitbouwt. Dat is een voorwaarde voor *evidence based* beleid in tijden waarin een vitale leescultuur allerm minst vanzelfsprekend is en laaggeletterdheid in bredere zin nog steeds om aandacht vraagt. Daartoe is het zinvol dat de stichting de kansen verhoogt op het verwerven van additionele onderzoeksmiddelen (bijvoorbeeld bij de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek).

Publieksbereik

Overeenkomstig het *mission statement* richt de stichting zich niet direct op lezend publiek, maar op intermediairs (deskundigen, zoals leerkrachten en bibliotheekdeskundigen) die lezen (kunnen) bevorderen. De stichting geeft niettemin blijk te beschikken over gedegen kennis van de belangen en competenties van de primaire doelgroepen (van peuter tot jong volwassene). Relevant (indicatief) cijfermateriaal met betrekking tot het publieksbereik ontbreekt echter in de aanvraag. Het verdient aanbeveling de stichting te vragen deze in de toekomst standaard bij te voegen en in de argumentatie te integreren.

Cultureel ondernemerschap

De raad heeft op basis van de – op dit punt – summier aanvraag geen volledig inzicht kunnen krijgen in de begroting en baseert zijn oordeel daarom mede op jaarverslagen en de monitoring. Ook het marketingplan is helaas beperkt uitgewerkt.

De stichting werkt geregeld samen met andere partijen, zowel publiek als privaat. Wel is de raad van mening dat langs bestaande allianties – beduidend meer dan nu het geval is – matchingsgelden kunnen worden verworven. Wanneer de stichting zich mede zou kunnen ontwikkelen tot gezaghebbend expert op het gebied van leescultuur in een digitale omgeving, kunnen mogelijk ook diensten worden geleverd aan commerciële (uitgevers)partijen. De raad adviseert op dit punt een strategische verkenning uit te voeren.

Educatie

Educatie vormt een hoofddoelstelling van deze instelling, waarbij men zich hoofdzakelijk richt op intermediairs. De raad is van mening dat de stichting deze taak goed heeft uitgevoerd, zoals hiervoor is beschreven bij het criterium 'kwaliteit'.

(Inter)nationaal belang

De nationale betekenis van de stichting staat buiten kijf. De instelling fungeert als een gezaghebbend instituut dat ontvankelijk is voor nieuwe ontwikkelingen en haar beleid daarop aanpast. De instrumenten voor algemene en literaire leesbevordering die de instelling heeft ontwikkeld, mogen onontbeerlijk worden geacht.

Stichting Lezen is zich er terdege van bewust dat de problematiek rond het lezen een sterk internationale dimensie heeft. Medewerkers halen wetenschappelijke en praktische kennis ook uit buitenlands onderzoek. Omgekeerd probeert de stichting eigen inzichten ook voor internationale fora te presenteren.